Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

НАША ВОЛЯ

БЕЛАРУСКІ НЕЗАЛЕЖНЫ ДВУТЫДНЁВЫ ЧАСАПІС

Цана 15 гр.

Рэдакцыя і Адміністрацыя:
Вільня, Домінiканская 17-12

Рэдакцыя прыймае:
ад гадзіны 11 — 12
Рэдактар: ад 14—16

Падпісная плата:
у год 3 зл.
за паў году
1,50 злот.
квартальна 1 зл.

№ 10 (11) Вільня, 7 Ліпня 1936 г. Год I

„Не здадзёмся“.

Два няпоўныя дзесяцілецьці аддзяляюць нас ад упадку старой памешчыцка-капіталістычнай Расеі. Яшчэ жывуць пакаленьні палякоў і беларусаў, цярпеўшых і змагаўшыхся з царызмам, яшчэ жывуць рэвалюцыйныя традыцыі, яшчэ не змоўклі іх песьні барацьбы, як гэройская спадчына для маладога пакаленьня, што змагаецца супроць старога ладу.

Грозная старая „Варшавянка“ ня згубіла сваёй сілы, засталась грознай маладой да сяньняшняга дня. У цудоўнай песьні старых катаржан „Калодніках“ адбіваецца іх цяжкі шлях змаганьня. Нават у людзей, не перажыўшых гэтай праклятай пары, ўстае прад вачыма вялікая Сібірская дарога Старая, як старая Расейская Імпэрыя Раманавых, вялікая як „единая неделимая Матушка-Русь“ сібірская, як жорсткая душа жандарма, увасабляўшага абшарніцка буржуазную Расею.

Па гэтай дарозе ішлі яны з голенымі ілбамі, ідучы цяжка „наперад“ зьвінеў кайданамі лепшы цьвет змагаючагася народу супроць адвечнай сацыяльнай і нацыянальнай турмы царскага самадзяржаўя. Пад звон гэтых кайданоў, што закуты былі „бунтаўшчыкі“, ішлі также лепшыя сыны Польшчы. У жандармскай мове іх называлі „мяцежнікамі“, „палячышкамі“. Іх мілагучная мова ахрышчана была Пурышкевічамі, як мова ўсіх інародцаў — „собачьим наречіемъ“. Іх прыгожая краіна называлась на старонках географіі царскай імпэрыі „Привислинскимъ краемъ“. І побач з ім зьвінеў ланцугамі апяяны Некрасавым „бледны, з запаўшымі грудзьмі беларус, жыхар „Западнаго края“, адчуваўшы таксама, як і палякі ўвесь цяжар царскага прыгнёту. Ішлі яны з такой сьвядомасьцю праўды сваёй справы, з такой пэўнасьцю ў перамогу, што нават на шляху да катаргі „кайданы ігралі ім мазура“. Гісторыя, разьбегшыся з усіх сіл, зрабіла вялізны скок. Зьмянілася ўсё.

На мейсцы старога „Привислинскаго Края“ існуе капіталістычная Польшча, „якая так шмат цярпела, але ня хоча зразумець тых, што церпяць“ (Роллянд). Мацкевічы, увасабленьне старой шляхоцкай польшчызны, выразшаюць наш нацыянальны лёс адным росчыркам пяра — *wobec białorusinów — asymilacja*. Такім росчыркам пяра Мацкевіч у „Слове“ перачырківае нашу нацыянальную душу, лічучы наш народ пакорнымі рабамі. Але наш беларускі народ адкажа Мацкевічам адно: Не здадзёмся. Паны Мацкевічы забываюцца, што мы жывём у 36 г. XX века. Бел. народ не зламіла адвечнае ярмо насільнай русыфікацыі. Можам запэўніць, што не зломіць ніякая насільная асыміляцыя польскіх рэакцыянэраў тыпу Мацкевіча. Не здадзёмся! Мы беларусы будзем беларусамі. Мы ненавідзім сваю нявольніцкую прошласьць і асыміляцыйную сучаснасьць, як і ўсіх чужых Пурышкевічаў — Мацкевічаў, так і нашых беларускіх здраднікаў, якія стараюцца ўвечніць гэтае рабства.

Дзеля гэтага ўсімі сіламі мы змагаліcь і будзем супроць гэтага змагацца. Мы гардзімся тым, што наш народ захаваў і праносіць праз усе нацыянальныя і сацыяльныя турмы свой народны сьцяг, што займае ганаровае мейсца ў перадавых радох змагаючайся людзкасьці за поўнае соц. і нац. вызваленьне. Мы любім сваю мову, сваю песьню, сваю нац. культуру. І няхай не прадстаўляюць нас паны рэакцыянэры „інародцамі“, нацыяй нізшага гатунку. Беларуская мова, гэта мова, якую наш народ пачуў з вуснаў маці. На гэтай мове нашыя дзяды разсказалі нам усю нядолю нашага народу і на гэтай мове адбіта ўся нашая няшчасная мінуўшчына, нашая барацьба і нашае шчасьце. Гэтая мова будзе жыць пакуль жывы наш бел. народ, і ніколі не памрэ паводле жаданьняў паноў Мацкевічаў. Няхай паны рэакцыянэры не прадстаўляюць сябе ў ролі прадстаўнікоў вышэйшай культуры, якія нясуць нам цывілізацыю. Гэты аргумэнт годны рускіх, „цывілізатараў Пурышкевічаў“, якія заганялі ў „рай“ вялікадзяржаўнай культуры дубінкай усіх „інародцаў з сабачым нарэччам“. Мова нашага народу, мова Коласа і Купалы дзеля свайго багацьця, мілагучнасьці, культурнасьці і хараства займае ганаровае мейсца сярод славянскіх неродаў. Культура нашага народу ўжо заняла прыналежнае мейсца паміж перадавых культур і мае ўсе дадзеныя дзеля разьвіцьця побач з культурамі іншых народаў. Наш народ не адгароджваецца кітайскім мурам шавінізму ад польскага народу і яго культуры, як і культур іншых народаў. Мы імкнёмся пазнаць чароўную мову Міцкевіча і Славацкага, усё паступовае, што ёсьць у польскай культуры, як і ў культурах іншых народаў. Але наш народ не дазволіць паном Мацкевічам заганяць сябе ў рай „вялікадзяржаўнай“ культуры батам. Беларускі народ мае сваю гістарычную прошласьць і сваю гістарычную будучыню. Мінуўшчына нашага народу, гэта адвечная сац. і нац. нявоkля, культурная адсталасьць, нэндза і зьдзек. Будучыня нашага народу, гэта — поўнае соц. і нац. вызваленьне, нацыянальны расьцвет, матэрыяльны дабрабыт і пашана, як вольнага народу ў вольнай сям'і з другімі народамі. У гэта мы верым і да гэтага імкнемся.

З моцным пераконаньнем у слушнасьць сваёй справы, з непахіснай пэўнасьцю ў надыходзячую перамогу Бел. народ па прыкладу папярэдніх пакаленьняў, сцэмэнтаванымі, сконсалідаванымі шэрэгамі пойдзе цяжкім шляхом барацьбы, супроць рэакцыі паноў Мацкевічаў і іх пахлебнікаў — беларускага рэакцыйнага фронту. У гэтай справядлівай і сьвятой барацьбе мы верым ў падтрыманьне польскага пралетарыяту, працоўнага польскага народу і чэснай паступовай польскай інтэлігэнцыі. Калі польскі народ сьцякаў крывёй пасьля здушэньня паўстаньня 1863 г. — пратэстуючы ўдар Гэрцэнаўскага „Колаколу“ узварушыў Эўропу. І ня гледзячы на байкот Гэрцэна ўсёй зграяй „образованнаго общества“ і так званых лібэралаў царскай рэакцыі — Гэрцэн не пакідаў бараніць свабоды Польшчы і бічаваць прыгоньнікаў, катаў Мураўёвых, вешацеляў Александра II.

У радох польскага народу беларускі народ знойдзе Гэрцэнаў і гэта будзе аднэй з парукаў нашае перамогі.

Гістарычныя падзеі з нябывалай шпаркасьцю набліжаюцца да рашучага скоку. Наш народ пераржыў Пурышкевічаў і верым — у зацятай барацьбе перажыве і паноў Мацкевічаў — Цатаў. Дзеля гэтага трэба толькі адно: згуртаваць усе здаровыя сілы нашага народу на барацьбу супроць палянізатарскіх рэакцыянэраў паноў Мацкевічаў і іх памочнікаў беларускіх рэакцыянэраў.

Максім Горкі.

(*Алексей Максімовіч Пешков*)

радзіўся 16.III 1868 г. — памёр 18.VI 1936 г.

Памёр Максім Горкі.

Гэта вялікі пісьменьнік, якога дала сьвету работніцкая кляса Расеі.

Ён праз некалькі гадоў пасьля ўваходу ў літэратуру падымаецца, як казачы гэрой на недасяжную вышыню сусьветнай славы. І, узапраўды яго жыцьцё — гэта казка, якая захапляе, хвалюе, вучыць.

Дзевяцігадовым хлапчуком яго, круглага сірату, аддаюць „у людзі“. Ён прайшоў муку мучаніцкую, навучыўся разумець сірацінства чалавека і пароднiўся душою з працоўным народам. У сваіх пазьнейшых апавяданьнях Горкі расказвае нам пра сваё дзяцінства да 10 гадоў, пра тое, як ён хадзіў па мукам, як пытаўся пакончыць самагубствам у 1888 годзе.

Майстар малярскага цэха, як значылася ў пашпарце, Максім Горкі да 1892 году, калі быў надрукаваны яго першы расказ „Макар Чудра“, ужо паслужыў хлапчуком у склепе, кухарам на параходзе, пекарам, пільшчыкам дроў, працаваў грузчыкам, быў харыстым, гандляваў яблыкамі, птухамі, быў пісьмаводам у адваката, быў чугуначным старажам, працаваў у Тыфлісе ў чугуначных майстроўнях. Паміж працаю ён перачытаў масу кніг і за гэты час некалькі раз прайшоў Расею з канца ў канец, ад мора і да мора, бачыў стэпы, горы, мора, Дняпра і Волгу. І з гэтакім вялізарным скарбам сваіх ўражаньняў прыйшоў ён у літэратуру. У яго нязвычайнай памяці зьвінелі любімыя вершы Пушкіна, Лермантава, Гэйнэ і Бэранжэ. У сэрцы жылі песьні ды казкі пра тых пра каго „лишь песьни остались“.

Тады была душная мяшчанская эпоха.

І вось душнаму і бруднаму мяшчанскаму жыцьцю М. Горькі процістаўляе яскравыя вобразы, ён ненавідзіць „мізэрных“ людзей з „мертворождёнными сердцами“, з пагардай глядзіць на паўзучага вужа, які сьмяецца над гордым сокалам, любіць кінуць у твар спакойным і цьвярозым людзям свой абураны і сьмелы пратэст, любіць даць адпор сытасьці і мяшчанскаму дабрабыту. Гэтага сьмелага адпору, гэтых слоў, гэтых песень навучыўся М. Горкі ў барацьбе за жывую душу і за людзкае шчасьлівае і вольнае жыцьцё. Ён умеў любіць брата-чалавека, якога гнэнбіць жорсткае жыцьцё. Ён вырас сярод людзей працы і барацьбы і навучыўся перамагчы тое, на што не хапала часта сілаў многім іншым пісьменьнікам царскай Расеі, якія запівалі горкую чашу (Помялоўскі), або канчалі сваё жыцьцё нэрвова-хворымі (Глеб Успенскі, Гаршын).

Маладое пакаленьне з энтузыязмам прывітала Максіма Горкага ня толькі як уталентаванага мастака, але можа яшчэ балей, як прадстаўніка рэвалюцыйнага пралетарыяту: ён стаў жывым сымбалем эпохі. Яго назвалі *Буравесьнікам*.

Горкі, як мастак-пісьменьнік — вялізарная сіла, тут ён пан свайго слова. На яго мастацкіх палотнах напісана жывая любоў да чалавека, пратэст проці гвалту і пошласьці за радасьць і расцьвет жыцьця. М. Горкі дасканальна панаваў прыгожым рускім языком. Ён сыпе пагаворкамі, як „яблыня кветкамі“. Калі чэхаўская *чайка* стогне. то *буравесьнік* Горкага крычыць. Гэтыя крыклівыя вобразы прыдаюць творам Горкага часам мітынговы характар. Гэта стыль мастака, які кроўна зьвязаны з бурнай эпохай і бунтарнай масай. Але-ж ён умее быць ціхім, мяккім і пяшчотным, калі піша пра дзяцінства, пра ласкі маткі, пра Волгу, лес, прыроду, пра сёлы, што прытаіліся на шырокіх прасторах вялізарнай Расеі.

Пачаўшы ад романтычных вольных цыганоў, басякоў, бунтароў („Макар Чурда“, „Челкаш“) і спазнаўшы іх грамадзкае бязсільле, Горкі зьвяртаецца да інтэлігэнцыі, але і там не знаходзіцца патрэбнай сілы („Варенька Олёсова“, „Дачники“, „Дети солнца“ і др.), хаця схіляецца перад сілай навуковай мысьлі і тэхнікі. Вёска для яго цёмная і дзікая. У сваей творчасьці Горкі затрымліваецца на рабочых. Наборшчык Гвозьдзёў („Озорник“) не філёзафуе над жыцьцём, ён злосна зьдзекуецца над рэдактарам-лібэралам, які можа пісаць перадавіцы ў абарону работніка, але не здольны зрабіць нешта рэальнае. Ніл з драмы „Мещане“ сазнаець сябе тварцом новага жыцьця. У рамане „Мать“ Горкі дае магутны абраз работніка-рэвалюцыянэра, соцыял-дэмакрата. У драме „Врагі“ дае багаты матар'ял для зразуменьня псыхолёгіі работніцкага руху.

Максім Горкі любімы пісьменьнік бунтарных масаў усяго сьвету. Аб гэтым кажуць многія факты: „Мать“ перакладзена на ўсе Эўрапэскія мовы і разыйшлась у Амэрыцы і Гэрманіі мільёнамі экзэмпляраў. Драма „Мещане“ у Расеі за 15 дзён разыйшлась 25.000 экз., томікі яго расказаў расходзіліcь у 100.000 экзэмпляраў. Гзта было до рэвалюцыі. Цяпер тіраж яго твораў трэба лічыць многімі мільёнамі.

Такога волата мастацкаго слова, і вялікага песьняра, падняўшага штандар барацьбы ў абароне чалавека і чалавечнасьці, хараніла 20 чэрвеня Севецкая Расія.

В. М.

25-VI-36 г. Вільня.

Чытайце і пашырайце сваю газэту.

МАКСІМ ГОРКІ.

Песьня аб Буравесьніку.

Над сівой раўнінай мора, вецер хмары наганяе. Паміж хмарамі і морам горда кружыць Буравесьнік, быццам чорная маланка.

То крылом пагладзіць хвалю, то стралой ўзляціць да хмараў; ён крычыць і хмары чуюць радасьць у сьмелым крыку птушкі.

У гэтым крыку — вызыў буры! Гневу полымя, парыву, сілу, пэўнасьць ў перамогу чуюць хмары ў гэтым крыку.

Чайкі стогнуць перад бурай, — стогнуць, круцяцца над морам і на дно марское хочуць страх схаваць свой перад бурай

І гагары так-жа стогнуць, — ім, гагарам, недаступна радасьць, што ў барацьбе кіпіць жыцьцёвай: гром udaраў іх пужаець.

Глупы пінгвін баязьліва сам хаваецца ў абрывах.. Толькі горды Буравесьнік кружыць сьмела і свабодна над сівым ад пены морам!

Усё цямней, панура хмары апускаюцца над морам. і пяюць і скачуць хвалі бурна на спатканьне грому.

Гром грыміць. І спрачаючыся з ветрам, гнеўна ў пене стогнуць хвалі. Вось ахоплівае вецер стада хваляў ашалелых і кідае іх з размахам неўстрыманым на абрывы, разьбіваючы сярдзіта цёмна-сінія грамады.

З крыкам кружыць Буравесьнік, быццам чорная маланка, то праб'е, стралою хмары, то з вяршынаў хваляў бурных ён крылом зрывае пену.

Вось ён носіцца, як дэман, — горды чорны дэман буры, — і сьмяецца, і галосіць... Ён над хмарамі сьмяецца, ён ад радасьці галосіць!

У гневе грому, — чуткі дэман чуе слабасьць і ён верыць: хмары сонца не схаваюць, не закрыюць!

Гром грыміць . І стогне вецер...

Сінім полымям пылаюць стады хмараў над бяздоньнем чорным мора. І ў бяздоньні мора гасіць стрэлы вострыя маланак.

Бура! Хутка ўдарыць бура!

Гэта сьмелы Буравесьнік горда кружыць між маланак над бурлівым гнеўным морам.

Гэта кліч кідае горда прарок блізкай перамогі.

Хай мацней ударыць бура!

Пераклаў МАКСІМ ТАНК.

Міжнародны агляд.

ФРАНЦЫЯ.

Палітыка новага францускага ўраду скіравала на сябе ўвагу цэлае Эўропы. Ад гэгае палітыкі сацыялістычнага ўраду шмат будзе залежыць палітыка другіх эўрапэйскіх дзяржаваў, якія пільна сочаць за кожным крокам і за кожным словам новага францускага ўраду. Унутраньняя палітычная лінія ўраду пайшла правільна ў тым кірунку, які накрэсьліў у сваёй прамове прэм'ер Л. Блюм 6-га траўня ў парлямэньце. Сорак-гадзінны тыдзень працы, платныя работніцкія отпускі, вялікія грамадзкія работы і нацыяналізацыя фабрыкаў аружжа — гэта ўсё ўжо ўрад праводзіць шляхам законаў, прынятых праз парлямэнт. Вялікія работніцкія забастоўкі, якія разьліліся на цэлай Францыі ў палове траўня, толькі памаглі ўраду і прысьпешылі ягоную працу У ўнутраннай палітыцы асталіся ўраду яшчэ дзьве важныя і цяжкія задачы — стварэньне вялікага фонду помачы безработным і рэформа францускіх вялікіх банкаў. Стварэньне фонду помачы змусіць урад налажыць вялікшыя падаткі на багачоў, якія процiў гэтага востра выступаюць. Рэформа банкаў вызваліць францускае гаспадарчае жыцьцё з пад дыктатуры тых скурадзёрскіх „200 сем'яў", якія ў са праўднасьці цяпер уладаюць сваімі акцыямі ў францускіх банках. 21-га чэрвеня ўрад зьліквідаваў 4 фашыстоўскія арганізацыі; гэтыя арганізацыі заўсёды збройна нападалі на работнікаў і нават перад некалькі месяцамі моцна пабілі самога сяньняшняга прэм'ера Л. Блюма. У адказ на ліквідацыю фашыстоўскіх арганізацыяў, француская правіца заклікала сваіх прыхільнікаў, каб на знак пратэсту вывесілі на сваіх хатах нацыянальныя сьцягі. Гэтая пратэстацыйная акцыя правіцы амаль зусім не ўдалася: толькі 17 проц. хатаў у цэлай Францыі вывесілі сьцягі.

З вялікім напружаньнем чакалі ўсе тако-ж дэкляпацыі аб замежнай францускай палітыцы. 23-га чэрвеня міністар замежных спраў, Дэльбо, прачытаў у парлямэнце ўрадавую дэклярацыю аб замежнай палітыцы. Гэтакую самую дэклярацыю прачытаў у той самы дзень у сэнаце прэм'ер Блюм. Француская замежная палітыка пойдзе па лініі — збліжэньня з дэмакратычнымі дзяржавамі. Францыя верыць, што ёй памогуць утрымаць мір у Эўропе Англія, Саветы й Амэрыка. Францыя астаецца вернай прынцыпу Лігі Нацыяў і будзе бараніць цяперашні палітычна-гранічны стан у Эўропе. Забязпечаньне непарушнасьці граніцаў Бэльгіі, Румыніі, Чэхаславаччаны і Югаславіі ёсьць для Францыі неаддзельнаю праблемаю з забязпечаньнем сваіх, францускіх граніцаў. Абарона мусіць быць арганізавана міжнародна. Новы францускі ўрад зрокся калёніяльных мандатаў Сырыі і Лібану. Гэтыя дзьве старонкі маюць утварыць незалежную дзяржаву Левант, якая будзе з Францыяй толькі ў прыяцельскім саюзе.

АНГЛІЯ.

Англія прывыкла. як ведама, чужымі рукамі сабе карысьці здабываць. Гэтак яна хітрыла праз увесь XIX век і, сапраўды, удавалася ёй перахітраць другіх. Ад часоў Напалеона I Англія кіруецца ў палітыцы „чужымі плячыма". Нават у Сусьветнай вайне Англія да вялікай меры выйграла „чужой сьпіной". Толькі цяпер у абісынскай справе Англія, здаецца, перахітрыла самую сябе. Абісынія ў вялікай меры была эканамічна васалам Англіі. Калі Італія пачала наступаць на Абісынію, то Англія спужаляся, што фашысты забяруць яе абісынскую кароўку, якую яна гэтак доўга даіла. Нават ужо думалася, што Англія кінецца з войскам бараніць Абісынію перад наступам італьянскіх фашыстаў. Але тут Англія спужалася сама сябе. Добра, яна паб'е фашыстаў; але што-ж тагды будзе ў Італіі? На мейсца фашыстаў прыйдуць камуністы. А калі ў Італіі заўладаюць камуністы, то тагды Англіі будзе цяжка ўтрымаць ня толькі Абісынію, але і Эгіпт, і Палестыну. Нават з Індыяй няведама, што было-б тагды. Вось Англія і пастанаўляе: фашызм утрымаць у Італіі і Абісыніі ня даць Італіянскім фашыстам. Як бачым, задача даволі цяжкая. Акцыю сваю пачынае Англія праз Лігу Нацыяў. Малады і рухлівы ангельскі міністар. Ідэн, гаспадарыць у Лізе. як толькі хоча Ліга Нацыяў ўвяла проціў Італіі эканамічна-фінансовыя санкцыі. Але ня ўсе дзяржавы паслухалі Лігу і шмат хто прадаваў Італіі тавары і пазычаў грошы. Італія ў вачавідку сьмяялася з Лігі і яе санкцыяў. Калі Італія заняла ўжо палову Абісыніі, то Англія пераканалася, што найлепш будзе падзяліцца з фашыстамі Абісынскай кароўкай і лаціць яе ў супалцы з Італіяй. Мусаліні адказаў Англіі, што ён „ангельскія карысьці ў Абісыніі поўнасьцю ўшануе і іх зусім закранаць ня думае". Англіі балей нічога ня трэба. 17 чэрвеня адбылося двугадзіннае паседжаньне ангельскае рады міністраў — Міністэрская Рада, аднагалосна пастанавіла знесьці проціў італьянскія санкцыі. Замест пастановы — увесьці вайсковыя санкцыі, міністры касуюць нават—эканамічна-фінансовыя санкцыі. Як-жа Італіі не сьмяяцца з Лігі Нацыяў? Толькі для вока сказана, што „Англія ніколі не прызнае анэксыі Абісыніі праз Італію". Гэта толькі для „маральнага вока", бо ў сапраўднасьці Італія Абісынію ўжо забрала, а Англія і Ліга Нацыяў не кранула нават пальцам, каб памагчы Абісыніі. Кожны народ павінен добра памятаць, што толькі сам сабе зможа заўсёды памагчы, а ніводныя Англіі яму не памогуць. Гісторыя з Абісыніяй найлепш гэтага вучыць.

ПАЛЕСТЫНА.

У папярэднім нумары нашай газэты пісалася, што арабскае полымя можа расшырыцца далёка ў Азыю і Афрыку. Сяньня ў Палестыне йдзе ўжо партызантская барацьба Арабаў з ангельскім імпэрыялізмам. Партызанскае змаганьне шырыцца пад клічам народнага вызваленьня Арабаў з ангельскае няволі. Найцяжэйшыя бойкі арабскіх партызанаў з ангельскім войскам адбыліся ў ваколіцы Наплюс. Арабы скрываюцца ў горах Самарыі, скуль ангельскія войскі ня могуць іх лёгка выгнаць. Пры гэтых змаганьнях цяжка церпіць жыдоўскае насельніцтва Палестыны, проціў якога скіравана ненавісьць Арабаў. Ангельскі ўрад дагэтуль зусім не ўступае і ня хоча зьмяніць сваёй палестынскае палітыкі. Арабы дамагаюцца, каб ангельскі ўрад забараніў зусім жыдам прыяжджаць у Палестыну. Аднак Англія ня думае абмежыць ліку жыдоўскае іммігацыі. Гэтакая пазыцыя Англіі страшэнна ўзбурыла ўсіх Арабаў у Азіі. Сягоньня ўжо арабскае полымя абняло ўсю Транс Ёрданію, якая прыслала ангельскаму ўраду дамаганьне, каб спыніў іммігацыю Жыдоў у Палестыну. Калі Англія не паслухае іх, то 200 шэйкаў арабскіх з сваімі аддзеламі прыйдуць з Транс Ёрданіі ў Палестыну. Ангельскія газэты пішуць, што цэлая Транс-Ёрданія ёсьць пераніцаваная італьянскімі агітатарамі, якія падбураюць Арабаў супроць Англіі. Гэтак хочуць, быццам-бы, італьянскія фашысты памсьціцца Англіі за яе варожасьць да італьянскага разгрому безбароннай Абісыніі.

Каб зразумець сапраўдную прычыну арабскага полымя ў Палестыне, трэба ведаць, што: 1) арабскі нацыянальна вызвальны рух страшэнна прасьледуецца ангельскаю імпэрыялістычнаю ўладаю і 2) жыдоўская буржуазна-сыяністычная іммігацыя ў Палестыне іграе ролю зьненавіджаных асаднікаў паміж арабскім насельніцтвам. Жыдоўская буржуазія стараецца эксплёатаваць Арабаў ня горш, чымсь эксплёатуе свае, жыдоўскія працоўныя масы- Гэтыя дзьве галоўныя прычыны вытвараюць вельмі прыгодныя абставіны для італьянскіх фашыстаў. агентаў, калі верыць ангельскай прэсе, што яны там дзеюць. Калі зьнікнуць дзьве галоўныя прычыны, якія няволяць Арабаў, тагды, напэўна, нятрэба будзе дашукоўвацца сьлядоў чужых агэнтаў. Арабскае полымя ў Палестыне трэба разглядаць, як адно з кольцаў таго даўгога ланцуга паўстаньняў падняволеных народаў у Азыі і Афрыцы — проціў эўрапэйскага імпэрыялізму. Жыдоўская сыяністская буржуазія падліла толькі ў арабскае полымя ў Палестыне — шмат алівы. Ангельскі імпэрыялізм гэта ўсё добра разумее, але прыкідаецца нявінным.

БЭЛЬГІЯ.

Правадыру бэльгійскіх сацыялістаў Вандэрвэльду не ўдалося стварыць коаліцыйнага ўраду. Кароль тагды даручыў місыю стварэньня ўраду быўшаму прэм'еру фон Зээляндў. Гэты прэм'ер ёсьць фармальна „безпартыйным", але фактычна належыць да бэльгійскай хрысьціянскай дэмакрацыі, якая творыць „левае крыло" бэльгійскай каталіцкай партыі. У ўрад увайшлі тако-ж і бэльгійскія сацыялісты, якія атрымалі шэсьць міністэрскіх партфэляў. Міністрам замежных справаў ёсьць малады сацыяліст, Шпаак. Замежная палітыка Бэльгіі пойдзе, здаецца, больш-менш поруч з палітыкаю Францыі. На другі дзень пасьля зацьверджаньня новага ураду, разьлілася па ўсенькай Бэльгіі хваля масавых работніцкіх забастовак. Бэльгійскія вялікія гарады: Бруксэля, Антвэрпія і Гандава перамяніліся ўжо ў першы дзень забастоўкаў у залітыя дэманстрацыямі лягеры. Бэльгійскія работнікі дамагаліся таго самага, што ўжо здабылі францускія работнікі: сорак-гадзіннага тыдня працы, платных работніцкіх одпускаў, фонду помачы безработным і нацыяналізацыі аружных фабрыкаў. Бэльгійскі ўрад, пачуўшы сілу работніцкага руху, пайшоў на ўступкі. Парлямант прыняў закон аб: 40-гадзінным тыдні працы і платных работніцкіх отпусках Урад абяцаў також стварыць фонд помачы безработным. Работнікі спакойна скончылі сваю пераможную забастоўку і пачалі зноў працаваць. Выбраны спэцыяльны камітэт работніцкіх саюзаў сачыць, каб урад дакладна выканаў закон.

ЛІТВА.

У другой палове чэрвеня сталіца Літвы, Коўна, сталася мейсцам вялікіх работніцкіх разрухаў. Літва ўжо ад некалькіх гадоў жыве цэлым радам сялянскіх і работніцкіх забурэньняў. 17-га чэрвеня адбываліся ў Коўні хаўтуры работніка, які памёр ад паліцэйскіх ранаў. Работнікі саргaнізавалі памёршаму свайму таварышу ўрачыстыя хаўтуры. Паліцыя хацела перашкодзіць работніцкому паходу і пачала страляць. Тагды работнікі пачалі бараніцца, і гэтак пачалося змаганьне работнікаў з паліцыяй. На чародны дзень была абвешчана ў Коўні агульная забастоўка. Усе работнікі выйшлі на вуліцу, каб запратэставаць проціў паліцэйскіх страляньняў. Зноў пачалося вострае змаганьне. У выніку бойкаў з паліцыяй 5 работнікаў забіта і 20 раненых. З паміж паліцыі забіты адзін чалавек і 11 ранена. Цяпер ужо ў Коўні крыху успакоілася. Нямецкія газэты пішуць, што ковенскія забурэньні былі выкліканы камуністамі. Але праўдзівая прычына ёсьць напэўна ў тым, што літоўскае работніцтва церпіць страшэнную бяду, а дыктатарскі ўрад прэзыдэнта Сматоны зусім ня дбае аб палепшаньні цяжкай долі работніцтва і сялянства ў Літве. Падбураючым полымям былі тако-ж апошнія літоўскія „выбары" ў ковенскі сойм. Работніцтву і сялянству быў зусім адабраны голас, і ў гэтым сойме няма ніводнага прадстаўніка ад работнікаў і сялян. Польскія газэты пішуць, што літоўская работніцкая кляса праз сваіх прадстаўнікоў заявіла ўраду, што не адступіць ад сваіх дамаганьняў і здабудзе сабе права і хлеб. У Коўні ўведзяны ваенны стан. Работнік, на якога хаўтурах пачаліся забурэньні, называўся Кранаўскас. Ён, баронячы сябе і таварышоў. стрэліў у лоб дырэктару тартака. Калі прыйшла паліцыя, ён бараніўся перад ёй і быў цяжка ранены Праз некалькі гадзінаў ён памёр.

Фронт супроць фронту

З выхадам газэты „Беларускі Фронт" задэкляравалася сярод існуючых ужо партыяў і групаў яшчэ адна група на чале з кс. Гадлеўскім. Гэтым самым маем адкол ад БНА часткі рукавадзячага актыву і спробу стварэньня новай палітычнай групы. Як людзі, так і іх праграма яшчэ не аформляны. Афіцыяльна фігуруюць чатыры асобы: Л. Дубейкоўскі, В. Гадлеўскі, М. Шкелёнак і В. Папуцэвіч, якія падалі да „публічнага ведама" свой „незалежніцкі беларуска-народны, грамадзка-радыкальны кірунак".

Набор слоў: „незалежніцкі беларускі, народны.. радыкальны" толькі гавора аб популярнасьці гэтых слоў ў масах беларускага народу, што змушае на т. кс. Гадлеўскага прыкрываць гэтымі славамі палітычны напрамак і курс гэтай групы—*залежнай ад чуж й рэакцыі, курс антыбеларускі, антынародны, антырадыкальны*

За гэта гавораць і рэдактары і газэта.

В. Папуцэвіч недошлы ксёндз. Самы малады з гэтай групы. Палітычная вартасьць яго нязначная. Гэткія людзі зьяўляюцца на палітычнай арэне або праз недоразуменьне, або як сьведамы дадатак да сваіх правадыроў, сьвятлом якіх і карыстаецца.

„Малады" М. Шкелёнак, які ваяваў супроць старога пакаленьня за цьвярозае без'ідэйнае жыцьцё. як ведама вылупіўся з славутнай полёнафільскай корпарацыі Скарыніі. Нарэшце знайшоў сабе мейсца

(Далей на ст. 3-ай).

Фронт супроць фронту.

(Пачатак гл. на ст. 2).

Стары інж. А. Дубейкоўскі быў і застанецца польска-беларускім шляхціцам з Магілеўшчыны.

Кс. В. Гадлеўскі—ідэйны правадыр ў сутане, захварэўшы на манію велічы, выступае ў ролі нятолькі арганізатара усіх рэакцыйных сілаў на беларускім грунце, але, кажучы далікатна, і ў ролі *інфарматара* па начальству на сваіх-жа ўчарайшых сяброў.

Вось прыблізна палітычнае аблічча усей рэакцыйнай чацьвёркі.

Гісторыя і ўсе прычыны, якія змусілі адыйсьці „Б. Ф." ад БНА затушаваны.

Адно ясна: адкуль нарадзіўся ужо даўна. Як відаць не хочучы вынасіць сьмецьця з „сваей хаты", стараючыся канфлікт гэты вырашыць „па сямейнаму" — правадыры з БНА укрывалі ўсе тыя супярэчнасьці перад беларускім грамадзянствам. Будучыня пакажа ясьней.

У гэтым артыкуле будзем карыстацца толькі фактамі „Б. Ф." І так розныя прычыны выклікалі зьяўленьне гэтай групы. Аб усіх прычынах „Бел. Фронт" чамусь маўчыць, паказываючы адно „вялікі зрух" сярод беларускага грамадзянства, „які" прымушае некаторых зрэвідаваць свае пагляды і сваю грамадзка - палітычную ідэалегію; некаторых перамяніць кірунак і палітычную ар'ентацыю, а некаторых пашукаць і іншых дарог дзеля асягненьня сваіх мэтаў". Гэты „зрух" быццам пагражае устабілізованым незалежніцкім ідэям і гэта змусіла іх з кампаньяй парваць сувязь з БНА і зьняць з сябе адказнасьць за палітыку перад Беларускім народам і гісторыяй".

Затрымаемся на апошнім. Калі гаворым аб „вялікім зруху" трэба строга разгранічыць *сярод каго адбываецца гэты зрух і ў якім напрамку*.

Беларускі народ ужо даўна знаходзіцца ў „вялікім зруху". Народ не шукае дарог, не чакае пакуль кс. Гадлеўскі выпрацуе сваю уласную незалежніцкую лінію. Ад веку наш народ ня сьпіць, а ідзе па дарозе нацыянальнай і сацыяльнай барацьбы. У агні гэтай барацьбы кавалася адраджэнская думка народу і гартаваліся яго перадавыя сілы. У агні гэтай барацьбы і цяпер ідзе наш народ. Ён не шукае ар'ентацый, а ар'ентуецца выключна на свае сілы не адкідаючы натуральнай помачы другіх народаў, ў нас — перадусім польскага.

Новае ў гэтым „вялікім зруху" — гэта консолідацыя усіх прагрэсыўных сілаў беларускага народу з сіламі другіх народаў.

Але той, хто хоча нясьці адказнасьць перад сваім народам і гісторыяй (але кс. Гадлеўскі гэтага ня хоча), той не павінен ламаць здаровыя рады, а іх замацоўваць.

У абозе рэакцыі таксама заўважаецца „вялікі зрух". Перапалоханая ростам народнай кансалідацыі беларуская рэакцыя шукае сабе апякуноў сярод гітлероўскіх, панскіх і другіх імпэрыялістаў, пагадзіўшыся на плятформе ўгоды з рэакцыяй пад лёзунгамі кансалідацыі „беларускага фронту", „незалежнасьці і радыкалізма".

А з гэтым „вялікім", па свайму праступству, „рухам" сярод беларускай рэакцыі кс. Гадлеўскі і Ко перад „беларускім народам" і „гісторыяй" не заікаюцца.

Яму як відаць прыемна бачыць за адным сталом гандляроў душой беларускага народу разам з другімі „дзяльцамі", але супроць кансалідацыі свайго народу кс. Гадлеўскі гатоў крануць усе цёмныя сілы аду.

Калі гаварыць аб зруху сярод беларускай інтэлігэнцыі — трэба прызнаць, што тут пачалася пераацэнка старых пазыцыяў і шуканьне новых дарог і ар'янтацыяў. І гэта зусім нармальна. Падзеі апошніх часоў не маглі прайсьці бязсьледна.

У якой ступені ахапляў гэты працэс дэмакратычныя кругі БНА — сказаць трудна. Гэты працэс як і працэс зруху ў права—БНА да гэтага часу прыкрывала таямнічай заслонай.

Зрух у гэтых кругах у бок адраджэнскага руху і народу — кожны сумленны беларус мусіць толькі вітаць.

Кс. Гадлеўскаму гэта не падабаецца, як усякаму рэакцыянэру: яму падабаецца „застой", або „зрух" у бок фашызму. Яму падабаецца усё антысэміцкае, зьвярына—шовіністычнае цкаваньне беларускіх гітлероўцаў,—але затое яго пужае зрух ў бок кансалідацыі... сілаў сярод інтэлігэнцкіх і дэмакратычных радоў. Ён хоча устрымаць гэты рух, накіраваць яго па рэакцыйнай дарозе, падаць „анафеме" усякую прагрэсыўную думку і сваімі нацаўскімі мэтодамі гатоў пасласць на вогнішча інквізыцыі староньнікаў кансалідацыі народных сілаў.

Ці-ж гэта не напамінае паплечнікаў „сьвятых айцоў", пасылаючых на агонь інквізыцыі перадавых людзей навукі, поступу.

Значыць не супроць усякіх „зрухаў" выступае кс. Гадлеўскі. Ён узброіўся і агаласіў крыжавы паход „зрухам" ў бок „народнага фронту" і стараецца памагчы „зруху" у бок рэакцыі і арганізаваць яго у беларускі нацыянальны фронт.

Галоўным конікам, на якім ён выяжджае супроць народнага фронту гэта „незалежнасьць".

Для беларускага народу гэткая незалежнасьць зразумелая. Яна напамінае „незалежнасьць" слуцкага паўстаньня 1920 г., каторае так апявае „соцыялістычны" „Золак",—паўстаньня атрымаўшага вінтоўкі і кіраўніцтва ад зусім несоцыялістычных кругоў заграніцы.

Да такой „незалежнасьці" заклікае усіх беларусаў Беларускі Фронт".

Але трэба быць аб'ектыўным і прызнаць заслугі праціўніка. Заслугай кс. Гадлеўскага зьяўляецца тое, што ён публічна аб'явіў вайну сваім праціўнікам. Фронт—гэта вайна Гэтаму патрэба павучыцца шмат каму з нашых дэмакратаў.

Як бачым, беларуская рэакцыя актыўна кансалідуецца і дзеля гэтага больш актуальна стаіць пытаньне: „з кім аб'еднацца і супроць каго: з беларускім народам супроць здрады прадажніцтва і рэакцыі або з гэтымі апошнімі супроць народу"? На гэтае пытаньне ужо трэба даць адказ.

Людзі тыпу кс. Гадлеўскага, якія ломяць нацыянальныя рады пад „нацыянальнай кансалідацыяй", могуцьназваць нас разламоўцамі, але мы з чыстым сумленьнём з поўнаю адказнасьцю перад народам і гісторыяй заяўляем: *ідзём з беларускім народам супроць здрады, прадажніцтва і рэакцыі*.

Беларускай рэакцыі, якая кансалідуеццаў Нацыяналлістычным Фронце, проціставім усе здаровыя прогрэсыўныя дэмакратычныя сілы нашага народу, супроць рэакцыі, вайны і фашызма, за мір за свабоду, за самаакрэсьленьне народу.

іч.

З беларускага жыцьця.

У студэнтаў.

— 21.VI.36 г. Беларускі Студэнцкі Саюз у Вільні гасьціў у сябе трох прадстаўнікоў студэнтаў варшавскіх вышэйшых школаў, калег: Гіньку, Мікалая Орсу і Міхася Вітушку.

У часе гэтага спатканьня быў навязаны цясьнейшы ідэёвы і калежэнскі кантакт паміж Вільняй і Варшавай, гэтымі двумя найбольшымі ў Польшчы беларускімі студэнцкімі асяродкамі. Прышлося з здаваленьнем сьцьвердзіць, што ў аснаўным падходзе да нацыянальна - вызваленчай і культурнай працы на беларускіх гонях маладое пакаленьне беларускай інтэлігэнцыі мае згодныя думкі і пагляды. Адначасна быў узгоднены плян грамадзкай працы на найбліжэйшы час. Позднім вечарам віленскія студэнты правялі на станцыю сваіх варшаўскіх, калег, дзе адведзіны закончыліся шчырым сяброўскім разьвітаньнем.

— Сёлета вясной факультэт права і грамадзкіх навук на Віленскім Унівэрсытэце кончыў з тытулам магістра Язэп Бурак.

— На гуманістычным факультэце тытул доктара філязофіі ў галіне польскай літэратуры атрымаў Станіслаў Станкевіч. Доктарат атрыманы за працу „Беларускія элемэнты ў польскаў романтычнай паэзіі". Кніжка вышла друкам у польскй мове. (Вільня 1936 г. 320 стр.).

— Дыплём дыплёмованага мастака ў галіне малярства атрымаў абсольвэнт факультэту мастацтва Кузьма Чурыла.

Сусьветны парлямант моладзі.

У канцы сакавіка г. г. адбылася ў Бруксэлі сусветная конферэнцыя моладзі па барацьбе за мір. 361 дэлегат і 40 гасьцей прадстаўлялі 248 арганізацый і 29 рознаякіх інтэрнацыяналаў моладзі з 23 краінаў. Ад імя 12 мільёнаў моладзі прамаўлялі дэлегаты ў Бруксэлі. Моладзь розных ідэолёгічных напрамкаў — ад каталіцкай да камуністычнай і сацыялістычнай зьехалася ў Бруксэлю з адным гарачым жаданьнем — унікнуць лёсу ваеннага пакаленьня І міма ідэолёгічных розьніц моладзь знайшла супольную мову. Аб'яднiла яе супольная воля барацьбы за мір. Там была кінута думка скліканьня **сусьветнага кангрэсу моладзі без увагі на пераконаньні.**

Амаль ва ўсіх краінах ідэя такога кангрэсу знайшла жывы водклік сярод маладога пакаленьня. Ідзе падрыхтоўка. У днях 31 жніўня — 7 верасьня моладзь сьвета, сабраная у Жэневе выявіць свае імкненьні

Жэнэўскі кангрэс мае на мэце супаставіць усе ідэолёгічныя планы і кірункі ў маладым пакаленьні для выпрацоўкі супольнай плятформы дамаганьняў, за якія-б ужо сягоньня магла-б змагацца моладзь супольнымі мэтадамі барацьбы, магла-б ісьці супольнай дарогай да ажыцьцяўленьня гэтых жаданьняў.

Маладыя паступоўцы і пацыфісты саткнуцца з маладымі фашыстамі, для каторых ідэалёгіяй зьяўляецца дух вайны і расавасьці. У свабоднай дыскусіі выскажа маладняк сваё слова: за што і супроць чаго.

Першае месца ў працах кангрэсу зойме справа міру.

Другой галіной пытаньняў, якімі займецца Кангрэс будзе справа гаспадарчага і грамадзкага быту моладзі, а таксама дарогі змаганьня за палепшаньне.

І трэйцяй галінай спраў, над каторай адбудзецца дыскусія, будуць рэлігійныя, маральна-абычаёвыя і філёзофічныя пытаньні, справы выхаваньня, навукі і школьніцтва, барацьбы з нацыянальнай, рэлігійнай і расовай ненавісьцю.

Міма разбежных праграмаў, знайсьці усё, што ёсьць супольнае для супольных высілкаў — вось задача кангрэсу. Трэба верыць — гэта задача будзе разьвязана, бо розношорстную ў поглядах моладзь лучаць аднолькавыя варункі быту, якія кладуць кляймо сягодняшняй горкай безнадзейнасьці вытвараючы з маладога пакаленьня як-бы асобую клясу.

Моладзь усіх краін рыхтуецца.

У ШВАЙЦАРЫІ 13 арганізацый моладзі розных кірункаў прыняло ініцыятыву падрыхтоўкі Кангрэсу. Між іншым Ініцыятыўны Камітэт выдаў спеэцыяльную анкету.

У ЧЭХАСЛАВАЧЧЫНЕ паўстаў камітэт, рэпрэзэнтуючы 20 арганізацый ад крайніх левых да крайніх правых. Уся прэса займаецца справай кангрэсу. Камітэт заяўляе, што будзе вясьці распачатую справу паразуменьня таксама і пасьля женэўскага кангрэсу.

У ЮГАСЛАВІІ У Белградзе фэдарацыя студэнтаў сарганізавала масавую дэманстрацыю ў абарону міру. Падобныя маніфестацыі маюцца одбыцца у хуткім часе і ў іншых гарадох.

У ФРАНЦЫІ бярэ ўдзел у падрыхтоўцы Кангрэсу 30 арганізацый моладзі.

У ГІШПАНІІ Ініцыятыўны Камітэт выдаў маніфэст да ўсёй гішпанскай моладзі.

У ГРЭЦЫІ адбылася канфэрэнцыя 20 арганізацый студэнцкай моладзі. На 21-га чэрвеня пастаноўлена склікаць Кангрэс Міру. На пакрыцьцё коштаў сорганізовалі зборы.

У КАНАДЗЕ скліканы на 23, 24 і 25 траўня ў Оттаву кангрэс моладзі, у працах якога ўзялі ўдзел арганізацыі розных палітычных і ідэолёгічных кірункаў. На кангрэс выбрана некалька сот дэлегатаў.

Маладое пакаленьне Польшчы і беларуская моладзь адстае ў падрыхтоўцы да жэнэўскага парлямэнту. Найхутчэй што нам, беларусам, не ўдасцца склікаць спэцыяльнай канфэрэнцыі дык мы прапануем правясьці выбор 2 дэлегатаў праз прэсу. Да выходу наступнага нумару павінны быць пададзены кандыдаты.

Цэнтральны Гурток Т. Б. Ш.

У нядзелю 14 чэрвеня адбыўся агульны гадавы сход Цэнтр. Гуртка Т. Б. Ш. у Вільні. Сход выбраў новае кіраўніцтва гуртка ў асобах: Вінцэсь Склубоўскі—старшыня; Астап Русецкі — скарбнік; Франук Грышкевіч сэкрэтар; Кандыдатамі ў кіраўніцтва выбраны: Вітаўт Тумаш і Міхась Якімец. У рэвізыйную камісыю ўвайшлі: Сяргей Паўловіч, Мітрафан Кэпэль і Анеля Каткавічанка. Кандыдатамі ў рэвізыйную камісыю выбраны: Фэлікс Стэцкевіч і Мікола Шчорс.

Усім сябрам Цэнтральнага Гуртка Т. Б. Ш.

Кіраўніцтва цэнтр. гуртка Т. Б. Ш. у Вільні на паседжаньні дня 18 чэрвеня г. г. пастанавіла: правесьці перарэгістрацыю сяброў цэнтральнага гуртка. Час перарэгістрацыі будзе трываць ад 1-га ліпня да 1-га лістапада 1936 г. Усе сябры і сымпатыкі, жадаючыя стацца сябрамі Цэнтр. Гуртка Т. Б. Ш. павінны зляжыць перарэгістрацыйную заяву да дня 1-га лістапада г. г. Па блянкеты заяваў трэба зьвяртацца ў Беларускі Школьны Сэкратарыят Вільня, Каралеўская 3—8.

Канфіскаты.

— „Наша Воля" № 8 (9) канфіскавана за артыкулы: „За родную школу і культуру", „Голас мае вёска" і за карэспандэнцыю з в. Новая-Весь.

— Аднаднёўка „За родную школу" канфіскавана за цэлы рад артыкулаў.

З усяго сьвету.

— 18 чэрвеня памёр у Маскве знаны расейскі пісьменнік Максім Горкі. У суботу 20 чэрвеня на Чырвоным Пляцу адбыліся урачыстыя паховіны. Урну з прахам Горкага нясьлі сябры ураду і партыі. Прамаўлялі: Молатаў, Дымітрыеў, Аляксей Талстой (пісьменьнік), Андрэй Жыд (француcкі пісьменнік). Падчас замуровываньня урны у Крамлеўскай сьцяне, аддадзены ганаровыя выстралы.

На урну зложаны вянкі ад францускага ураду, ад прэзыдэнта Масарыка. Пахароны адбыліся за кошт ураду.

— Суд працы ў Дрэздэне (Нямеччына) постанавіў, што адмова гітлероўскага прывітаньня на фабрыцы можа служыць повадам да бязадкладнага звальненьня з працы.

— У Амэрыцы скасавана забарона вывазу аружжа у Італію і Абісынію. Прэзыдэнт Рузвэльт сказаў, што прычыны якія выклікалі гэтую забарону зараз не існуюць.

— Японскі Урад разглядаў вялікі эміграцыйны плян, які прадбачыць высылку у Манджурыю у працягу 20 гадоў 5 мільёнаў японскіх сямействаў, што становіць 10% усяго насельніцтва Манджурыі.

— Францускі урад прыняў праект заказу аб нацыяналізацыі вайсковай прамысловасьці.

— У Букарэшце і Бэсарабіі (Румынія) ідуць сутычкі паміж прыхільнікамі правых газэт і газэт левых, якія бароняць палітыку рабочых інтэрнацыяналаў.

— Сацыялістычны ўрад Швэцыі падаўся ў адстаўку. Новы урад утварыў павадыр аграрнай партыі.

— Новы бэльгійскі урад ван-Зэлянда выступіў у парлямэнце з праграмовай прамовай, прысьвечанай справам унутранай палітыцы. Прам'ер заявіў, што урад мае замер правясьці рад рэформаў у галіне соцыяльнай і эканамічнай.

— Бэльгійскі парлямэнт прыняў закон аб 40 гадзінным тыдню працы.

— 8 італьянскім карэспандэнтам, якія выступілі супроць нэгуса на паседжаньні Лігі Народаў, ўлады Жэнэўскага кантону, запрапанавалі выехаць з Жэневы.

З Польшчы.

Надзвычайная сесія Сойму і Сэнату.

Галоўным пытаньнем, якое было пастаўлена на толькі-што закончанай сэсіі Сойму і Сэнату, была справа паўнамоцтваў для ураду на выдаваньне да восені г. г. законаў у форме дэкрэту п. Прэзыдэнта. Сойм і Сэнат ухвалілі, як закон аб паўнамоцтвах, так і іншыя драбнейшыя уставы, як зацьверджаньне міжнародных умоў, і аб дадатковых крэдытах. Дыскусыю, як у камісіях, так і на пленуме выклікала только справа паўнамоцтваў. 10 червеня на паседжаньні соймавай камісіі віцэ-прам'ер мін. Е. Квяткоўскі выступіў з вялікай прамовай, у якой ахарактэрызаваў сучаснае гаспадарчае палажэньне Польшчы. Міністр зазначыў, што зараз істнуюць чатыры галоўныя справы: барацьба з безрабоцьцем, разьвіцьцё вытворчых сілаў краю, раўнавага дзяржаўнага буджэту і стабілізацыя валюты.

Дзеля барацьбы з безрабоцьцем ад ліпеня г. г. пачнецца выкананьне 4-х гадовага пляну інвэстыцыйных работаў, які апрацаваў урад. Плян гэты у першую чаргу прадбачыць работы дарожныя, водныя, электрафікацыйная і будаўніцтва ў некаторых галінах прамысловасьці. За 4 гады у гэтыя работы будзе паступова ўложана 1.800 мільёнаў злотых. Работы ужо ў другім годзе павінны зьменьшыць лік безработных на 200 тысячаў. У другой палове пляну прадбачыцца выпуск новай будаўлянай пазычкі.

На пленуме Сойму паміж іншымі выступіў пасол гэн. Жэлігоўскі, які зазначыў, што у камісіі ён устрымаўся ад галасаваньня за паўнамоцтва. Прамоўца далей сказаў, што з часам у Сойм вернуцца палітычныя партыі, якія найлепей перахоўваюць ідэалёгіі і адбіваюць жыцьцё.

Сяньня аднак, калі трэба змагацца з рознымі труднасьцямі асабліва гаспадарчымі, трэба пагадзіцца з фактам істнаваньня сойму пазбаўленага палітычнае душы. Урад, па думцы пасла, не павінен дамагацца паўнамоцтваў, але павінен наказаць каб працаваў сойм, што была-б значна карысьней.

Катавіцкі працэс.

У Катавіцах скончыўся парэс 113 нямецкіх нац.-соцыялістаў. Акружны суд прызнаў 86 абвінавачаных вінаватымі у прыналежнасьці і дзейным удзеле ў арганізацыі, якая мела на мэце адарваньне ад Польшчы Шлёнску; 13 суд прызнаў вінаватамі ў несьвядомай прыналежнасьці да тайнае нелегальнае арганізацыі, а 14 — суд апраўдаў, На падставе гэтага 3 асобы атрымалі прысуд па 10 гадоў турмы, 3—па 8 гадоў, а рэшта ад 7 да $1\frac{1}{2}$ гадаў.

Прысуд сьмерці ў Вільні.

20 чэрвеня у Віленскім Акружным Судзе адбыўся працэс Сяргея Прытыцкага, 23 гад. з вёскі Гаркавічы Сакольскага пав.

Як мы ужо падавалі 27 студзеня у гэтым самым судзе падчас суду над 17 камуністымі Прытыцкі страляў у сьведку Якуба Стральчука, які быў адначасна агэнтам паліцыі і дзейным сябром К. П. З. Б. Уцякаючы пасьля выстралаў у Стральчука, Прытыцкі выстраліў ў агэнта сьледчае паліцыі Ст. Дайноўскага.

Акт абвінавачаньня закідаё Прытыцкаму, што ён зьяўляўся выканаўцаю прысуду сьмерці выданага К. П. З. Б. на Якуба Стральчука, які быў правакатарам.

Роля Стральчука высвятлілася падчас судовага працэсу — ад 1931 гаду быў ён на ўслугах паліцыі, займаючы адначасна кіраўнічае становішча і ў камуністычнай партыі.

Абвінавачаны Прытыцкі паказаў на судзе, што хацеў „перарваць кар'еру" Стральчука з уласнае ініцыятывы.

Суд, у выніку расправы, засудзіў Прытыцкага за прыналежнасьць да К. П. З. Б. на 15 гадаў цяжкае турмы, а за замах на жыцьцё Стральчука і Дайноўскага на кару сьмерці праз павешаньне.

Абаронца Прытыцкаго падаў апэляцыю.

Новы правапіс.

Міністр Асьветы загадаў, каб з пачаткам новага школьнага году у школах быў уведзены новы правапіс, які ухваліла Акадэмія Навук.

Бандыцкі напад у Мысьленіцах.

У начы на 23 чэрвеня група каля 100 асобаў, пад павадырствам абшарніка і старшыні Народнага Страніцтва" ў Кракаве А. Добошынскага напала у павятовым горадзе Мысьленіцы (Кракаўскае ваяв.) на дом старосты і зьнішчыла ўсё ўмэбляваньне. Перад гэтым гэтая група напала на пастэрунак паліцыі, дзе забрала грошы і вінтоўкі і разьбіла некалькі жыдоўскіх крамаў, дзе зрабавала і спаліла тавары. Нападам ўвесь час кіраваў сам інж. Добошынскі, які выдаваў распараджэньня, а пасьля нападу уцёк са ўсімі ў лес.

Як падаюць апошнія газэты Дабошынскі арыштаваны.

Сялянскія забурэньні

1 ліпня у маёнтку Астраў-Туліглоўскі, Рудэцкага пав, Львоўскага ваяв. сабралася таўпа сялян суседніх вёсак і зажадала звальненьня з працы сэзонных работнікаў з іншых паветаў. Таўпа, як падае Пат, выклікала эксцэсы і бойкі, якія пацягнулі спыненьне работы у полі і нарушэньне спакою і бяспечнасьці. Падчас сутычкі з вызванай паліцыяй 7 асоб панясло сьмерць, а 3 асобы раненыя.

Як падае Пат 2 ліпня ў Кржечовіцах, пав. Прэворскі, ваяв. Львоўскае, па загаду прокурора арыштаваны забастовачныя агітатары. Праз пару гадзін перад пастэрункам паліцыі сабралася таўпа якая зажадала звальненьня арыштаваных. У выніку сутычкі з паліцыяй, якая адмовіла звальненьня, 4 асобы панясьлі сьмерць, а колькі асоб ранена. Ранена некалькі паліцыянтаў.

Скасаваньне санкцыяў супроць Італіі.

Рада Міністраў на паседжаньні 27 чэрвеня пастанавіла скасаваць санкцыйныя распараджэньня ў адносінах да Італіі.

Крававая драма ў Лодзі.

У Лодзі зрэдукаваны інкасэнт Грамадзкае Убесьпечальні М. Мацандэр забіў дырэктара гэтае Убесьпячаньні Вансовіча, а пасьля застраліўся і сам.

Мацандэр, як падае „Работнік", быў звольнены, пасьля таго, як удзельнічаў у дэлегацыі інкасэнтаў, якія супроціўляліся абніжцы платы. Хаўтуры Мацандэра ўзяла на свой кошт Лодзінская арганізацыя П. П. С., сябром якой нябошчык быў ад 1905 г. і браў калісь дзейны ўдзел у баёвай арганізацыі партыі.

Кракоўскія падзеі перад судом.

У Кракаве распачўся працэс асобаў абвінавачаных у зьвязку з крывавымі падзеямі 23 сакавіка.

У Гданску.

— У Гданску здарылася колькі выпадкаў сутычак гітлероўцаў з іх палітычнымі праціўнікамі. Сярод пабітых за не аддачу ганараў гітлероўскаму сьцягу знаходзіцца некалькі польскіх грамадзян. На пратэст прадстаўніка польскага ураду — гданскія ўлады выразілі свае „пачуваньне" і „абязаліся" пакараць вінаватых.

З газэт.

У віленскай газэце „Słowo" зьмешчаны артыкул р. Cat'a (Ст. Мацкевіча).—„Праграма на сяньня", у якім ён падае свае кансэрватыўна-манархічна-абшарніцкія рэцэпты па ўсім балючым пытаньням сучаснасьці. Крытыкуючы плян урадавай палітыкі, ён абмяжоўваецца толькі агульнымі думкамі не ўваходзячы ў падрабязнасьці. Высказываецца за дэвальвацыю, за ліквідацыю „нэндзы хлопскай", але як думаюць зрабіць гэта паны абшарнікі—ані слова. Хоць агульнікова, але затое зусім выразна вырашае п. Cat пытаньне меньшасьцёвае. Жыдоў высяліць (рэцэпт ня новы, бо запазычаны ад Гітлера), але толькі паступова; *беларусаў — асыміляваць*, бяз ніякіх коментарыяў — коратка і ясна; для немцаў—прапануецца лагодная асыміляцыя: з украінцамі-угода.

Заграніхная палітыка паноў з кансэрвы пранікнута чыста эндэцкім духам і выяўляе нямецка - гітлероўскія сымпатыі.

Двутыднёвік „Karta".

У першых днях чэрвеня пачаў у Вільні (3/5 m. 19) выходзіць польскі грамадзка - літэратурны двутыднёвік Karta". (Рэдакцыя: ul. Jagiellońska). Зьмест часапісу даволі багаты, і закранутыя розныя пытаньні

Вялікім недахопам „Karty" ёсьць пэўная аднабочнасьць укладаньня і высьветляньня абставінаў жыцьця ў Польшчы. „Karta" ўсебакова высьветляе соцыяльныя балячкі, але амаль зусім не пасьвячае мейсца нацыянальным балячкам сяньняшняга жыцьця. А хто гэтыя дзьве праблемы разьдзяляе, той робіць вялікую памылку. Такая праца будзе заўсёды палавічнай, няпоўнай і часта памылковай. XIX век у гісторыі дэмакратычна - вызвольных рухаў паказаў выразна, што толькі там ёсьць пэўная перамога, дзе соцыяльныя балячкі ставяцца на адну роўню з нацыянальнымі балячкамі. А ў Вільні, тут, гэтая праўда ёсьць больш чымсь зразумелай. *ан.*

ЛЮБЛЮ ЦЯБЕ КРАІНА

За песьні і сасонкі,
бярозы, каляіны —
люблю Цябе я звонка,
люблю Цябе, Краіна!

За вецер польны, шумны
над хатай - сіроцінай —
люблю Цябе я сумна,
люблю Цябе, Краіна!

Што ўстанеш ты ахвярна,
хоць скутая—ня згінеш!—
Люблю Цябе бунтарна,
люблю Цябе, Краіна!

23.IV.1936

МАКСІМ ТАНК.

Наша хроніка.

Пажары.

У начы з 24 на 25 чэрвеня ў м. Шаркаўшчына здарыўся вялікі пажар, які з прычыны засухі хутка пашыраўся. Згарэла 143 будынкі з гэтага 55 дамоў і 88 гаспадарчых будынкаў, многа гаспадарчых прыладаў і жывёлы. Дзьве асобы апарыліся падчас пажару. 100 сямействаў пазасталіся бяз страхі над галавой. Страты вялікія.

— 24 чэрвеня згарэла дашчэнту вёска Малаховічы (пад Вільняй). З прычыны засухі і адсутнасьці вады, якую трэба было вазіць за 3 кілямэтры, пажар пашыраўся з вялікаю хуткасьцяй. Згарэў увесь жывы і мёртвы інвэнтар. Людзі ўцякалі толькі, бо не маглі нічога ўратаваць. Адзін гаспадар, усё дабро якога згарэла, звар'яцеў. Страты аграмадныя.

— 26 чэрвеня згарэла мяст. Вязынь (Вілэйскі пав.) У працягу 2 х гадзін згарэла 22 дамы і 20 гаспадарчых будынкаў. Прычыны пажару пакуль няведамыя. Страты аблічаюць на 130 тысячаў зл.

Справа Нарачы.

Над везерам Нарач працуе ваяводзкая камісія, якая паміж іншым робіць дасьледзіны гаспадарчай структуры прывазёрных вёсак з пункту гледжаньня будучай перабудовы іх зямельна-гаспадарчых стасункаў. Пасьля досьледаў над Нарачай камісія мае заняцца вазёрамі Мядзел, Мястра і Баторына.

„Кур'ер Віленскі" падаючы аб гэтым, дадае, што „камісія ваяводзкая можа сабраць вельмі багаты матэрыял аб гаспадарчай сытуацыі наднарачанскай вёскі. Які аднак знойдзе выхад з гэтага спляценьня інтарэсаў дзяржавы і мяйсцовага насельніцтва — пакажа будучыня.

Над Нёмнам.

Газэта „Работнік" з 6 VI. г. г. падае, аб падзеях, якія здарыліся 23 траўня ў в. Шаўдзіро, Жалудацкай гміны, Шчучынскага павету.

Пры вёсцы на беразе Нёмна ёсьць лес, з якога селяне з незапамятных часоў бралі дровы на апал і карысталіся правам пасьці там жывёлу. Да гэтага лесу заявіла зараз свае прэтэнсіі і абшарніца з суседняга маёнтку. Селяне, каб давясьці свае правы праз суд, пачалі зьбіраць патрэбныя дакумэнты. Даведаўшыся аб гэтым, абшарніца атрымала з ужэнду ахароны лясоў наказ залясеньня выгану, на якім пасьлі сяляне. Апошнія не згаджаліся з гэтакім вырашэньнем спрэчкі аб праве ўласьці і не хацелі дапусьціць да залясеньня выгану, які зьяўляецца адзіным мейсцам пашы скаціны. У абарону правоў выступілі ўсе і жанчыны і дзеці. Адміністрацыйная ўлада стала па старане абшарніцы. Прабег падзеяў з паліцыяй, як гавора „Работнік", быў драматычны. Ёсьць пабітыя, раненыя і арыштаваныя. Выган часткова залесілі.

Карэспандэнцыі.

В. МАСКАЛІ, Шчучынскага пав.

Жывем мы цёмнымі і нявучанымі. Хочам роднае беларускае школы, а яе няма, — хочам пайсьці да суседніх вёсак на вечарыны — ня можна. Зямлю нашу разьбілі на хутары, але хто меў тры гэктары, то дастаў раскіданымі кавалкамі ў 5-х мяйсцох. Нам казалі, што лепей будзе, што малазямельныя будуць мець па 6 гэктараў, такім чынам угаварылі на камасацыю Вышла наадварот: нашую зямлю выробляную адабралі, цяпер лесам засаджваюць, а нам далі з пад панскіх лясоў адныя імшары, дзе нават трава не расьце. Пакуль панскія лясы стаялі, то можна яшчэ было сеяць свае шнуры. Думалі, што так будзе пакуль вырабім свае „дзялкі". Ажно паны нам сказалі, што пад заграніцамі не дадуць жаць жыта, кажуць, што жыта можаш купіць за грошы, а поле і сенажаці не нашы. За поле плацім, а сваіх ўласных сенажацяў ні за якія грошы ня ўкупіш. Пашы няма. Ў адным мейсцы робіш, у другое трэба гнаць на пашу, а ў трэйцім сьвіньні дзікія шкоды робяць да таго многа, што як паглядзіш на ўсё гэта, толькі за галаву возьмешся, бо ня ведаеш нават, што там было пасеяна. Скардзіцца няма каму.

9.VI 36. *Моладзь.*

Ад рэдакцыі. Так павятовыя паны Мацкевічы (абшарнікі) дашчэнту руйнуюць наша беларускае сялянства. Так на практыцы выглядае „wobec białorusinów — asymilacja", абвешчаная віленскім абшарніцкім „Словам". Такую „культуру" нясе на нашы землі гультайска-абшарніцкая шляхта.— Беларуская рэакцыя гэтага ня бачыць. За гэту балючую праўду беларуская незалежна - дэмакратычная прэса мае проці сябе чорны фронт, пачынаючы ад абшарніцкага „Слова" і канчаючы „Беларускім Фронтам", нацаўскім „Новым Шляхам" і полёнафільскім „Родным Краем".

В. ШЧЭНЕЦ, каля Астрына. Солтыс у нас цар і Бог. Аднаму селяніну сказаў, што той не дастане пісьма і газэты пакуль ён солтысам. Той селянін мусіў цэлы год выпісваць газэту на чужое імя. А цяпер, калі выпісаў на сваё, то ні аднаго нумара не дастае. Солтыс ганарыцца, што камандант руку яму падае, і таму так выробляе. *Селянін.*

Ад рэдакцыі. Умаляць грамадзянскія правы чые-бы то не было ніякі солтыс ня мае права. Трэба ўзяць сьведкаў і справу накіраваць у суд.

Паштовая скрынка.

П ё т р Л а ў р ы н о в і ч: Вершы да друку яшчэ не падаюцца, ня ведаем як апавяданьні і раманы.

Перадусім радзім больш чытаць.

С у ш к у Я. Калі Вы паважна думаеце працаваць культурна, то не павінны чакаць на матар'яльную заплату, а толькі шукаць маральнага падтрыманьня. І мы капальні золата ня маем, а мусім змагацца з страшэннымі труднасьцямі матэрьяльнымі.

А л ь з е. Пішыце па беларуску.

Д у б ч э й с к а м у Ю. Газэту высылаем, чакаем на падпіску.

Г р ы б у М. Газэту высылаем, чакаем на падпіску. Курсы завочныя на час летні завешаныя. Калі распачнуцца то будзе абвешчана ў прэсе.

Гр. з Р а д а ш к а в і ч. Газэты вам высылаюцца рэгулярна, не атрымоўваеце не з нашай віны. Пастарайцесь на мейсцы высьветліць гэтую справу.

Каранеўскаму, Кульковічу, Лапушынскаму і Норыку. Газэта высылаецца Вам рэгулярна.

Камароцкаму, Кмотку П., Балевічу, Каляцы В., Окулічу, Паньку І., просьбу спаўняем.

У ш к е в і ч у. Справу Вашу пастараемся выясьвіць. Газэту высылаем.

Л а з у к у Ул. Лемантары высланы.

Адказны Рэдактар і Выдавец ВІНЦЭСЬ СКЛУБОЎСКІ. Друкарня І. Баеўскага. Вільня, Татарская вул. 13.